

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів**

**Допущено до захисту
Завідувач кафедри**

(підпис)
“ ____ ” _____ 201__ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 8.03050801 «Фінанси і кредит»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Державні фінанси»
на тему:
«Податкове стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в Україні»**

**Виконавець:
студентка фінансового факультету
Шевченко Ганна Сергіївна**

**Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Хомутенко Алла Віталіївна**

ОДЕСА – 2017

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

1.1. Економічна природа малого та середнього бізнесу. Критерії віднесення підприємств до малого та середнього бізнесу 7

1.2. Сутність податкової політики та характеристика механізму податкового стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу 14

1.3. Спеціальні режими оподаткування як інструмент податкового стимулювання малого та середнього бізнесу 27

1.4. Особливості оподаткування малих підприємств на загальній системі оподаткування 37

РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

2.1. Основні тенденції розвитку малого та середнього бізнесу в Україні 41

2.2. Практика застосування спеціальних податкових режимів в Україні 50

2.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності оподаткування суб'єктів малого та середнього бізнесу на рівні підприємства 58

РОЗДІЛ 3. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

3.1. Адаптація зарубіжного досвіду щодо податкового стимулювання розвитку малих та середніх підприємств до вітчизняної практики 67

3.2. Вектори вдосконалення податкової політики стимулювання малого та середнього підприємництва 74

3.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності оподаткування суб'єктів малого та середнього бізнесу на рівні держави 79

ВИСНОВКИ 84

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ 88

ДОДАТКИ 98

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Податкове регулювання є одним із найістотніших факторів впливу держави на діяльність малих підприємств, адже внаслідок незначного фінансового ресурсу та нестабільності економічної ситуації саме вони мають найскладніші умови ведення бізнесу. Загальновідомо, що ці підприємства – рушійна сила розвитку економічних відносин, соціально-економічний фундамент, без якого неможливе функціонування будь-якої інноваційно-орієнтованої та економічно розвиненої держави. Важлива роль малого бізнесу полягає у згладжуванні коливань економічної кон'юнктури – за його допомогою відбувається збалансування попиту й пропозиції та інноваційний прогрес. Саме тому державна підтримка такого підприємництва може стати одним з найбільш дієвих способів подолання економічних, політичних та соціальних кризових явищ в країні.

Основними напрямками державної політики у сфері малого бізнесу в Україні є: спрощення порядку ведення обліку й складання звітності в цілях оподаткування та запровадження спеціальних режимів оподаткування для суб'єктів господарювання, що відповідають критеріям, встановленим у податковому законодавстві [1]. У цьому контексті актуалізується необхідність проведення аналізу спрощеної системи оподаткування, як методу податкового стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, з метою виявлення недоліків у наявному податковому механізмі та розробки рекомендацій з його вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Висвітленням проблемних питань щодо особливостей оподаткування та здійснення податкового стимулювання малого й середнього бізнесу займалися такі вчені як: В. Андрющенко, Ю. Єхануров, А. Крисоватий, П. Боровік, Н. Кондратенко, В. Міщенко, В. Синчак, С. Тесля І. Ансоффа [1], О. Десятнюк [2], Дж. Джексона [3], К. Джея, Т. Калінеску [4, 5], А. Крисоватого [6], Т. Косової [7], О. Папаїки [8], Н. Рекової [9, 10], А. Сандмо [11], О. Тищенка [12], Е. Фітцджеральда, А. Харбергера [13], Д. Холланда [14], А. Череп [15] та інші. Результати їх досліджень є теоретично та практично значущими. Значним

внеском наведених вище науковців є обґрунтування доцільності створення спеціальної системи оподаткування для суб'єктів малого підприємництва, оцінювання переваг та недоліків від запровадження цієї системи та аналіз сучасного досвіду зарубіжних країн із антикризового податкового регулювання. Водночас, у наявних наукових розробках недостатньо уваги приділено формуванню ефективного організаційно-інформаційного забезпечення податкового стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу. Це зумовлює необхідність проведення подальших досліджень наукових і практичних засад податкової політики сприяння розвитку малого бізнесу в Україні.

Недостатність практично орієнтованих розробок у сфері податкового стимулювання малого та середнього бізнесу призводить до прийняття необґрунтованих управлінських рішень щодо стримування розвитку малого та середнього бізнесу і, як наслідок, зменшення ефективності функціонування цього сектору економіки. Вищевикладене зумовило вибір теми дослідження, її мету, задачі, об'єкт та предмет.

Метою магістерської роботи є теоретичне обґрунтування вдосконалення механізму податкового стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в Україні.

Для досягнення поставленої мети було сформульовано і вирішено такі наукові та практичні задачі:

- дослідити економічну природу малого та середнього бізнесу;
- виділити критерії віднесення підприємств до малого та середнього бізнесу;
- охарактеризувати сутність податкової політики та надати характеристику механізму податкового стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу;
- розглянути спеціальні режими оподаткування як інструмент податкового стимулювання малого та середнього бізнесу;
- дослідити особливості оподаткування малих підприємств на загальній системі оподаткування;

- проаналізувати основні тенденції розвитку малого та середнього бізнесу в Україні;
- охарактеризувати застосування спеціальних податкових режимів в Україні;
- запропонувати підходи до оцінювання ефективності оподаткування суб'єктів малого та середнього бізнесу;
- розробити вектори вдосконалення податкової політики стимулювання малого та середнього підприємництва;
- проаналізувати зарубіжний досвід щодо податкового стимулювання малого та середнього бізнесу та можливості його адаптації до вітчизняної практики.

Об'єктом дослідження є податкова політика та її вплив на суб'єктів малого та середнього бізнесу.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та організаційних положень податкового стимулювання суб'єктів малого та середнього бізнесу.

Інформаційну базу дослідження становили законодавчі акти України про податки і збори, у сфері регулювання підприємницької діяльності, Податковий кодекс України, підзаконні акти і програми розвитку і підтримки малого підприємництва, монографічні дослідження, матеріали періодичних видань, офіційні дані Державної служби статистики, Міністерства фінансів, Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, Державної фіскальної служби України, Всесвітнього банку, а також звіти зарубіжних організацій, компаній та інститутів.

Методи дослідження. Теоретичну і методологічну основу магістерської роботи становлять фундаментальні положення економічної теорії, які висвітлено в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених. У процесі написання було використано комплекс загальнонаукових і прикладних методів, а саме: аналіз і синтез, індукція та дедукція, історичний метод, узагальнення – для розробки концептуальних положень щодо вдосконалення податкової політики у розрізі податкового стимулювання малого та середнього бізнесу на території України; економіко-математичний аналіз та моделювання; інформаційні технології – для

вдосконалення інформаційного забезпечення податкової політики сприяння розвитку малого бізнесу; статистичні методи – для оцінки результативності податкової політики сприяння малого бізнесу на території України.

Структура роботи. Магістерська робота складається з трьох розділів, загальний обсяг роботи 97 сторінок, кількість таблиць в тексті – 20, кількість малюнків – 13.

Публікації. Стаття «Спрощена система оподаткування в Україні: переваги та недоліки» була опублікована у збірнику «Науковий вісник» №10 за 2017 рік.

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна робота магістра містить узагальнену теоретичну базу стосовно функціонування та податкового стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в Україні.

Вирішення поставлених завдань є підставою для виділення й узагальнення основних результатів проведеного дослідження, що полягають у наступному:

1. Дослідження економічної природи малого та середнього підприємництва показало, що віднесення підприємства до малого та середнього бізнесу може здійснюватися за рядом критеріїв кількісного та якісного характеру. Аналіз розглянутих критеріїв дозволяє констатувати, що: визначення малих фірм розрізняється не лише по країнах, але й усередині країни по галузях і територіях; застосування відповідних критеріїв відбувається залежно від практичних потреб і служить певним завданням; значна диференціація критеріїв вказує на швидку мобільність малого бізнесу, що обумовлюється насамперед сутністю підприємницької діяльності, її інноваційним характером та необхідністю державного регулювання процесів, що відбуваються у сфері малого бізнесу. Розмежування середнього і малого бізнесу здійснюється за формальними ознаками, а порівняльний аналіз секторів малого і середнього бізнесу в розрізі економік різних країн ускладнюється у зв'язку з відмінностями в офіційних визначеннях дрібних підприємств і термінології, яка використовується. Різноманітність критеріїв віднесення підприємств до суб'єктів малого бізнесу свідчить про складність процесу визначення його ролі і значення для розвитку економіки та соціально-економічних процесів у країні. Це, у свою чергу, призводить до складнощів у прийнятті рішень щодо розвитку і стимулювання підприємництва, вироблення необхідних форм і методів підтримки малого бізнесу.

2. В Україні на законодавчому рівні визнано державну підтримку малого та середнього бізнесу; регламентується правовий статус підприємств, які можуть застосовувати спрощену систему оподаткування або інші пільги, мета, принципи проведення державної політики підтримки малого та середнього підприємництва. Разом з тим не існує ефективної системи податкового стимулювання малого і середнього бізнесу. На основі узагальнення наукових підходів до визначення дефініції податкового стимулювання пропонується під податковим стимулюванням розвитку підприємства розуміти процес використання сукупності податкових пільг, преференцій, обмежень, податкових канікул, спеціальних податкових режимів, санкцій, застосування яких у діяльності суб'єктів господарювання приводить до суттєвих змін у їхньому розвитку, при цьому відбувається реалізація певних потреб держави. Також, було надано структуру механізму податкового стимулювання, що включає в себе податкові методи, інструменти і важелі.
3. Розглянуто спеціальні режими оподаткування як інструмент податкового стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу. Проведено детальний аналіз змін щодо груп платників єдиного податку. Здійснено порівняльний аналіз спрощеної та загальної систем, який дозволив сформулювати їх особливості. Оцінено окремі переваги та недоліки спрощеної системи на прикладі емпіричних даних.
4. Аналіз основних тенденцій розвитку суб'єктів малого та середнього бізнесу підкреслив значний соціально-економічний ефект. Розвиток малого та середнього бізнесу позитивно відображається на самозайнятості населення, збільшенні кількості робочих місць, розширенні інфраструктури та наповненні бюджетів рівних рівнів. У цьому контексті актуалізується необхідність усунення існуючих недоліків спрощеної системи оподаткування та пошуку нових інструментів та методів стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в Україні.

5. Проведено детальний аналіз функціонування спрощеної системи оподаткування. Побудована тенденція надходжень єдиного податку на 2018 рік. Розраховано рівняння множинної регресії та наведені кореляційні коефіцієнти впливу показників на надходження єдиного податку до бюджету України. Проведене дослідження показало, що застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності є дієвим методом стимулювання розвитку малого підприємництва в Україні. Слід зазначити, що на даний момент здійснено значні кроки в напрямку реформування і побудови ефективно функціонуючої спрощеної системи оподаткування. До найвагоміших переваг такої системи оподаткування можна віднести спеціальний порядок обліку, який звільняє суб'єктів господарювання від сплати окремих податків, дає можливість знизити трудомісткість обліково-аналітичних процедур, дозволяє зменшити ризик податкових помилок і відповідних штрафних санкцій.
6. Було надано алгоритм обрання оптимальної системи оподаткування на прикладі умовного підприємства, який складається з декількох кроків: вибору форми ведення бізнесу, аналізу замовників послуг, прогнозування плануемого доходу. Доведено, що підприємству доцільно обрати загальну систему оподаткування, якщо його прибуток менше 27,78% за виручку від реалізації.
7. Аналізуючи зарубіжний досвід можна зробити висновок, що ступінь розвитку малого бізнесу безпосередньо характеризує ступінь розвитку економіки держави загалом. Розвиток малого бізнесу на Заході йде набагато швидшими темпами, позаяк національні уряди приділяють значну увагу підприємствам малого бізнесу і сприяють їх розвитку на національному рівні.
8. Було представлено вектори вдосконалення як податкового механізму в цілому, так і окремо спрощеної системи оподаткування. Регулювання й підтримка малого підприємництва полягає, в основному, в розробці

відповідної законодавчої й нормативної бази, організації спеціальних органів підтримки, розширенні доступу до фінансових ресурсів і інновацій, забезпеченні повної й своєчасної інформації, організації навчання працівників. Забезпечення раціонального використання економічного потенціалу розвитку малого підприємництва доцільно здійснювати на основі державної стратегії розвитку малого та середнього підприємництва.

9. З метою оцінювання ефективності стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу було запропоновано систему показників та індикаторів, що дозволять контролювати вплив податкової політики та розробляти вектори удосконалення методів стимулювання.

Таким чином, проведене дослідження дало змогу виявити низку проблемних моментів у податковому стимулюванні розвитку малого та середнього бізнесу в Україні, що можуть стати предметом подальших наукових дискусій та досліджень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ансофф І. Новая корпоративная стратегия / І. Ансофф. – Санкт-Петербург: Питер, 1999. – 414 с.
2. Десятнюк О. М. Моніторинг податкових ризиків: теорія та практика : монографія / О. М. Десятнюк. – Т. : ТНЕУ, 2009. – 309 с.
3. Jackson G. S. Lessons for tax planners / G.S. Jackson // The CPA Journal, 2010. – August. – P. 52-55.
4. Калінеску Т. В. Бізнес, влада, податкова адміністрація — партнери чи супротивники // Податкове навантаження: потреби регіону і можливості стягнення податків в умовах кризи: монографія / Т. В. Калінеску. – Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2010. – 176 с.
5. Податкові новації та стимули економічного розвитку: монографія / [Колектив авторів], кер. авт. колективу і наук. ред. Т. В. Калінеску. — Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. – 240 с.
6. Крисоватий А. І. Податкова система/А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – Т.: Карт-бланш, 2004. – 331 с.
7. Косова Т. Д. Податкова віддача регіонів України: проблеми і перспективи / Т. Д. Косова, О. Ю. Тімарцев // Бізнес Інформ. – 2014. – № 4. – С. 361-365.
8. Папаїка О. О. Розподільча економічна система держави: розвиток стійкості відносин / О. О. Папаїка – Донецьк: ДонДУЕТ, – 2005.– 304с.
9. Податкове регулювання інвестиційного розвитку національної економіки : моногр. / Н. Ю. Рекова, С. О. Пипко. – Красноармійськ, ДонНТУ, 2015. – 192 с.
10. Рекова Н. Ю. Передумови формування власних податкових і неподаткових надходжень, а також джерел та резервів формування доходів місцевих бюджетів / Н. Ю. Рекова, В. І. Луценко // Інституціональний вектор економічного розвитку / Institutional vector of economic development : зб. наук. праць МІДМУ «КПУ». – Мелітополь : МІДМУ «КПУ», 2015. – Вип. 8(2). – С. 110-119.

11. Sandmo A. The theory of tax evasion: A retrospective view / Sandmo A. // Norwegian School of Economics and Business Administration. – 2004. – P.3.
12. Тищенко О. П. Регіональний економічний розвиток: теорія та вимірювання: монографія / О. П. Тищенко. – К.: Експрес-Поліграф, 2012. – 368 с.
13. Harberger A. C. The incidence of the corporation income tax /C. Harberger // Journal of Political Economy. – 1962. – №70. – P. 215-240.
14. Holland D. Income Tax Incentives for Investment / D. Holland, R.J. Vann // Tax Law Design and Drafting, 1998. – P. 986-1020.
15. Череп А. Проблеми та шляхи вдосконалення оподаткування малих підприємств в Україні / А. Череп, Ю. Карась // Вісник Запорізького національного університету. – 2009. – №1(4). – С.207-212.
16. OECD Small and Medium Enterprise Outlook – OECD. – Paris, 2000. – 222 p.
17. Господарський кодекс України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
18. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни “Стратегічний аналіз” та виконання контрольних робіт (для студентів 5 курсу денної форми навчання спец. 8.050106 - “Облік і аудит”). Укл. Мамонов К.А. – Харків: ХНАМГ, 2008. - 59 с.
19. Velu H.A. The Development Process of The Personally Enterprise. – European Foundation for Management Development’s, 10th Seminar on Small Business, 1980. – p. 1-21.
20. Бізнес-статистика. Конспект лекцій / І. А. Серова, В. О. Шаповалова. — Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. — 88 с. (Укр. мов.)
21. Василик О.Д. Податкова система України: Навч. посібник / Василик О.Д. – К.: ВАТ “Поліграфкнига”. – 2004. – 478 с.
22. Бюджетна система України: Навчальний посібник / [С.І. Юрій, Й.М. Бескид, В.Г.Дем’янішин та ін.]. – К.: НІОС, 2000. – 400 с.
23. Соколовська А. М. Податкова політика в Україні / А. М. Соколовська //Розбудова держави. - 1998. - № 9/10. - с. 34-40.

24. Дідківська Л.І. Державне регулювання економіки: навч. посібн. / Л. І. Дідківська, Л. С. Головка. – К. : Знання-Прес, 2000. – 209 с.
25. Орлюк О. П. Фінансове право. Академічний курс: підруч. / Орлюк. О. П. – К. : ЮрінкомІнтер, 2010. – 808 с.
26. Small Businesses Drive U.S. Job Recovery, available at: <http://www.huffingtonpost.com/> (Accessed 22 June 2017).
27. European Commission (2016), "Research theme: Research for the benefit of SMEs. FP7–SME – FP7", available at: http://cordis.europa.eu/programme/rcn/862_en.pdf. (Accessed 7 June 2017).
28. State Regulatory Service of Ukraine (2014), "Resolution of the State Regulatory Service of Ukraine "Some issues of the State Regulatory Service of Ukraine", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/724-2014-%D0%BF> (Accessed 22 June 2017).
29. Василевська Г. Практика застосування пільгових податкових преференцій в Україні / Г. Василевська // Вісник ТНЕУ. – 2013. – №1. – С. 108–121.
30. Тарангул Л.Л. Теоретичні основи регіональної податкової політики / Л.Л. Тарангул // Науковий вісник Національної академії ДПС України. – 2002. – № 3(17). – С. 33–42.
31. Гавриленко Н.В.// Дисертація на здобуття наукового ступеня// Податкове стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу// Одеса, 2013
32. Каратаев А.С., Инструментарий оценки налогового потенциала крупнейшего налогоплательщика // Вектор науки ТГУ. – 2010 - № 4(14), - с.226-229
33. Бадьина С.Н. Налоговые льготы как инструмент регионального экономического регулирования. Диссертация на соискание учёной степени кандидата экономических наук. 08. 00. 05. Хабаровск: Информ, 2012. С. 25. .
34. Нижник Н.Р. Про співвідношення категорій «процесс» і «механізм» та їх використання в управлінській діяльності органів виконавчої влади / [Н.Р. Нижник, Г.І. Леліков, С.П. Мосов] // Вісн. держ. Служби України. – 2001. – № 3. – С. 80–87.

35. Янушевич Я.В. Податковий механізм регулювання циклічних коливань економіки / Я.В. Янушевич // Фінансова сфера та її роль у зростанні конкурентних переваг національних економік : матеріали наук.-практ. конф., 12–13 березня 2009 р. – Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2009. – Ч. II. – С. 320–322.
36. Ковалюк О.М. Фінансовий механізм організації економіки України (проблеми теорії і практики) : [Монографія] / О.М. Ковалюк. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – 396 с.
37. Дубинецька П.П. Податкове регулювання в системі управління національним господарством : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / Дубинецька П.П.; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2015. – 25 с.
38. Юткина Т.Ф. Налоги и налогообложение : [учебник] / Т.Ф. Юткина. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 429 с.
39. Кучерявенко Н.П. Налоговое право : [учебник] / Н.П. Кучерявенко. – Харьков : Легас, 2001. – 584 с.
40. Пансков В.Г. Налоги и налогообложение в Российской Федерации : [учебник для вузов]. – 7-е изд., доп. и перераб. / В.Г. Пансков. – М. : МЦФЭР, 2006. – 592 с.
41. Чернявська Л.В. Сутність і структура податкового механізму управління економікою / Л.В. Чернявська // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2009. – № 2(5). – С. 53–55.
42. Дюрядин В.П., Лемиш А.Н. Налоговый механизм финансового оздоровления предприятий: теоретические аспекты / В.П. Дюрядин, А.Н. Лемиш // Экономика Крыма. – №12. – 2004 – С.25–28.
43. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
44. Щодо удосконалення податкових інструментів підтримки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1621/>

45. Дуб, К. Ю. Оподаткування малого бізнесу в Україні: принципи, завдання та перспективи розвитку / К. Ю. Дуб // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukr.vipreshebnik.ru>.
46. Чернявська Л.В. Сутність і структура податкового механізму управління економікою / Л.В. Чернявська // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2009. – № 2(5). – С. 53–55.
47. Міжнародний валютний фонд, 2001, Вито Танзи Хауелл Зи/
48. Офіційний сайт Державної фіскальної служби [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>
49. Сайт Спілки українських підприємців [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sup.org.ua>
50. Офіційний сайт Державної служби статистики України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
51. Офіційний сайт Статистичної служби Європейського союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat>
52. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності: закон України Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2012. - Вип.24. - Ст.248.
53. Андрущенко В.Л. Фіскальне адміністрування як наука і мистецтво /В.Л. Андрущенко // Фінанси України. – 2003. – № 6. – С. 27–35.
54. Гончарова Л.І. Економічний аналіз у сфері оподаткування як підґрунтя планування та прогнозування податкових надходжень /Л.І. Гончарова // Актуальні проблеми економіки. – № 9(99). –2009. – С. 219–226.
55. Іванов Ю.Б. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування : [монографія] / Ю.Б. Іванов. – Х. : Вид-во ІНЖЕК, 2007. –448 с.
56. Єгарміна В.Д. Податковий контроль: теоретичні засади і практика застосування / В.Д. Єгарміна // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – № 1. –2011. – С. 166–176.

57. Дем'янишин В.Г. Формування та розвиток податкового механізму економіки України / В.Г. Дем'янишин // Науковий вісник Національного університету ДПС України. – 2007. – № 3(38). – С. 1–7
58. Оподаткування ІТ спеціаліста [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://olans.com.ua/2017/02/20/оподаткування-для-it-спеціаліста/>
59. ІТ-індустрія: вибір системи оподаткування [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ008757
60. Хомутенко А.В., Хомутенко В.П. Стратегічні орієнтири трансформації податкової політики України на шляху до Євроінтеграції// УДК 336.222.1
61. . Податкова політика в Європейському Союзі: Документ Представництва Європейської Комісії в Україні. –К. – 2001. – 39 с.
62. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ua-eu-association>
63. Свешніков С.М. Гармонізація податкових систем в умовах євроінтеграції. Україна – ЄС. [Електронний ресурс]–Режим доступу: http://centrналog.blogspot.com/2012/10/blog-post_9544.html
64. Офіційний сайт Європейської комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://ec.europa.eu>
65. Хомутенко А.В., Хомутенко В.Ідентифікація суб'єктів господарювання як платників податків// УДК 336.221.1
66. Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs // European Commission of Enterprise and Industry [Електронний ресурс].–Режим доступу: http://ec.europa.eu/growth/index_en.htm
67. Деренько О. А. Міжнародний досвід державного регулювання та підтримки підприємництва / Деренько О. А. // БІЗНЕСІНФОРМ – 2012. – №5. – С.95–97

68. Піхняк Т. А. Світовий досвід державного управління розвитком малого підприємництва і можливості його адаптації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/pihnyak-ta-svitoviy-dosvid-derzhavnogo-upravlinnya-rozvitkom-malogo-pidpriemnitstva/>
69. Кіщак В. В. Розвиток малого та середнього підприємництва: досвід Польщі, Угорщини, Чехії / В. В. Кіщак // Актуальні проблеми економіки.- 2009. - № 5. - С. 26-33
70. Проблеми державного регулювання діяльності малих підприємств: Наук.-метод. посіб. / Т.В. Березянко, О.В. Ваганова, Р.В. Руднік / За ред. Березянко Т.В. – К.: ІПДО НУХТ, 2012. – 120 с.
71. . Досвід країн Центральної Європи у здійсненні економічних реформ: ідеї та рекомендації для України. — К.: МЦПД, 2005. — 43 с.10.
72. Estonian Tax and Customs Board [Electronic resource]. — Access mode: <http://www.emta.ee>
73. Ministry of Finance of the Czech Republic [Electronic resource]. — Access mode: <http://www.mfcr.cz>
74. Ministry of Finance of the Republic of Latvia [Electronic resource]. — Access mode: <http://www.fm.gov.lv>
75. Taxation trends in the European Union // European Commission. Taxation trends in the European Union [Електронний ресурс]. – режим доступу : <http://ec.europa.eu/>
76. Влияние специальных налоговых режимов на развитие малого предпринимательства в регионе : [монография]. – Д. : Юго-восток лтд, 2013. – 226 с.
77. Жук Є.М. Стимулювання підприємницької діяльності на підставі удосконалення подат-
78. кового регулювання / Є.М. Жук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/zhuk-em-stimulyuvannyapidpriemnitskoyi-diyalnosti-na-pidstaviudoskonallennya-podatkovogoregulyuvannya>.
79. Міжнародна практика застосування спрощених (спеціальних) режимів оподаткування малого підприємництва та необхідність її адаптації й

застосування в Україні / Матеріали аналітичного центру «академія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academia.org.ua>

80. Пріоритети податкових стимулів: світовий досвід / Матеріали аналітичного центру «академія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academia.org.ua>.

81. Серебрянський Д.М. До питання запровадження інвестиційної податкової знижки в Україні / Д.М. Серебрянський, Г.С. Мельничук // Фінанси України. – 2014. – № 3. – с. 45–59.

82. Соціально-економічні перспективи формування малого та середнього бізнесу (до всеукраїнської науково-практичної конференції). – Кіровоград : імекс-лтД. – 2013. – 268 с.

83. Молдован О. О. Податкові інструменти стимулювання НДДКР корпоративного сектору: світова практика застосування / О. О. Молдован // Стратегічні пріоритети. – 2013. – № 3 (28). – С. 38–45.

84. Никифоров А. Є. Вплив державної амортизаційної політики на оновлення основного капіталу інноваційних підприємств / А. Є. Никифоров, В. М. Диба // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 67–74.

85. Никифоров А. Є. Податкове стимулювання інноваційної діяльності / А. Є. Никифоров, В. М. Диба, В. О. Парнюк // Фінанси України. – 2009. – № 5. – С. 78–86.

86. Rashkin M. D. Practical Guide to Research and Development Tax Incentives: Federal, State, and Foreign / M. D. Rashkin. – 2nd ed. – Chicago, IL : CNN, 2007. – 740 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://books.google.com.ua/books?id=uKLPa7uo3GgC&printsec=frontcover&hl=uk&source=gbg_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

87. . Інноваційна політика: європейський досвід та рекомендації для України : у 3 т. Т. 2: Аналіз законодавства України у сфері досліджень, розробок та інноваційної діяльності та пропозиції щодо доповнень до законодавства (станом на жовт 2011 р.) / Г. Авігдор та ін. – К. : Фенікс, 2011. – 350 с

88. Research Report. An International Comparison of Tax Assistance for Investment in Research and Development // Department of Finance Canada [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fin.gc.ca/taxexp-depfisc/2009/taxexp0902-eng.asp>.
89. Frascati Manual: Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development / Organisation for Economic Co-operation and Development. – 6th ed. – P., 2002. – 256 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oecd.org/sti/frascaticmanual.
90. Кузьмін О. Є. Фінансова складова в розвитку й функціонуванні національної інноваційної системи / О. Є. Кузьмін, Т. М. Шотік // Фінанси України. – 2009. – № 5. – С. 21–30.
91. US Tax Code № 179. Election to expense certain depreciable business assets, etc. (Accessed at Jul 2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www4.law.cornell.tdu/uscode/26/usc_26_00000179--000-.html.
92. Лукин А. Е. Опыт США в налоговом стимулировании корпоративной инновационной деятельности / А. Е. Лукин // Проблемы современной экономики. – 2010. – № 1 (33) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=2955>.
93. Hybrid vehicle // Wikipedia. The Free Encyclopedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: en.wikipedia.org/wiki/Hybrid_vehicle; en.wikipedia.org/wiki/Hybrid_Tax_Credit.
94. Наукові парки інноваційного підприємництва. Технопарк : монографія / І. Г. Грабар, М. І. Лещенко, А. С. Малиновський, Є. І. Ходаківський. – Житомир : Житомир. нац. агротехн. ун-т, 2009. – 348 с.
95. Palazzi P. Taxation and Innovation / P. Palazzi // OECD Taxation Working Papers. – 2011. – № 9. – 78 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/taxation-and-innovation_5kg3h0sf1336-en.
96. Research Council of Norway [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.skattefunn.no/prognett-skattefunn/Home_page/1222340152176

97. Василевська Г. Практика застосування пільгових податкових преференцій в Україні / Г. Василевська // Вісник ТНЕУ. – 2013. – №1. – С. 108–121.
98. Гордеева О.В. Оценка эффективности налоговой политики [Електронний ресурс] / О. В. Гордеева // Налоги и налогообложение. – 2006. – № 10. – Режим доступу: <http://www.lawmix.ru/bux/78437>
99. Захарова Н. І., Тараненко В. Є., Хіміч К. І. Критерії оцінювання фінансової ефективності місцевого оподаткування / Н. І. Захарова, В. Є. Тараненко, К. І. Хіміч // Вісник ДДФА. Економічні науки. - № 2. – 2012. – С. 162-170